

MUODIN HUIPULLA

Opettaja, tervetuloa Muodin huipulla-näyttelyyn Museo Milavidaan! Näyttely esittelee muodin yltäkyläistä ja häikäisevää tarinaa 1770-luvulta 2010-luvulle. Vanhimmat luomukset ovat silmää hiveleviä mestariteoksia, mutta 1900-luvun kuluessa suunnittelijoiden luovuus pääsee toden teolla valloilleen. Näyttelyn 30 muotipukua edustavat lukuisia tunnettuja eurooppalaisia ja yhdysvaltalaisia muotitaloja.

POPS (2014) käsityön kohdalla oppiainetta kuvaillaan tutkivaksi, keksiväksi ja kokeilevaksi toiminnaksi ja siinä toteutetaan ennakkoluulottomasti erilaisia visuaalisia, materiaalisia, teknisiä sekä valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja. Näyttely tarjoaa tähän laajan kattauksen tunnettujen muotisuunnittelijoiden pukujen kautta.

Keskeisiin sisältöalueisiin *S2 Muotoilu* kuuluu mm. perehtyminen pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriseen ja teknologiseen kehitykseen, jotka näkyvät myös näyttelyn puvuissa eri aikakausilta. Museo ovat monipuolisen oppimisympäristön, joka on mainittu myös käsityön oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvissä tavoitteissa vuosiluokilla 7–9.

Opiskelijatehtävissä voi käyttää apuna näyttelyn ääniopastuksia, jotka löytyvät museon nettisivuilta: [Muodin huipulla ääniopastukset - Museo Milavida](#). Tietoa voi etsiä myös muista lähteistä. Käytättehän toisen kerroksen infosta lainattavia kirjoituslustoja.

1) Tutustu *belle époqueen* aikakauden pukuihin. Mitkä ovat tuolla ”kauniilla aikakaudella” tyypillisiä ominaisuuksia vaatteissa, ja mihin vuosiin se sijoittuu?

Empire-tyyli 1800-luvun alussa suosi väljempää pukeutumista, jonka jälkeen naisen vartalon keinotekoinen muotoilu palasi muotiin. *Belle époqueen* aikaa elettiin 1800-luvun lopusta joidenkin määritelmien mukaan ensimmäisen maailmansodan syttymiseen 1914 asti. Pukeutumisessa tavoiteltiin ylellisyyttä ja hienostuneisuutta. Asuun kuului yleensä tiukasti istuva yläosa (luilla tuettu) ja erillinen korsetti, lisäksi laahuksellinen hame.

2) Etsi House of Worthin muotitalon puku. Millä tavoin Charles Frederick Worth vaikutti nykyisinkin *haute coutureen* liittyviin käytäntöihin?

Worth loi kausikokoelmia piristääkseen myyntiä. Hän myös ompeli nimensä tunnisteeksi vaatteeseen, kukaan muu ei ollut ajatellut tätä ennen häntä. Hänen myötään muotisuunnittelijoista tuli kuuluisuuksia. Worthia voj pitää *haute couturen* ja suunnittelijakeskeisen muodin uranuurtajana. Hänen jälkeensä muotitalon otti haltuun hänen poikansa Jean-Phillippe, jonka tyyliä näyttelyssä oleva puku edustaa.

3) Miten muoti muuttui 1920-luvulle tullessa? Mistä 1920-luvun iltapuku ”Peplos” on saanut innoituksensa?

1900-luvun alussa Paul Poiret oli luonut suoralinjaisia luomuksia, jotka hämmästyttivät aikalaisia. 1920-luvulla tyylistä tuli muodin valtavirtaa. Ensimmäinen maailmansota vauhditti muutosta, kun naisetkin joutuivat työskentelemään ja tarvitsivat käytännöllisiä vaatteita, joita myös mm. Coco Chanel loi. 1920-luvulla vaatteet alkoivat lyhentyä, paljastivat sääret ja silkkisukat. Symboliksi vuosikymmenelle tulivat suorat, hihattomat, tanssiin tarkoitetut lengingit, joissa oli alas laskettu vyötärö ja runsaat helmikirjailut.

”Peplos” on Mariano Fortunyn suunnittelema puku, hän oli aikansa arvostetuimpia suunnittelijoita. Inspiraation lähteenä toimivat muinaiset kulttuurit. ”Peplos” sai innoituksen antiikin Kreikasta.

4) Gabrielle "Coco" Chanel uudisti paitsi muotia, mutta myös muotia liiketoimintana. Miten?

Edellinen sukupolvi oli suojannut kaikin keinoin suunnitelmiaan laittomalta kopiointilta, ja tekijänoikeudet mm. rajoittivat yleisön pääsyä muotinäytöksiin. Chanel lopetti taistelun kopiointia vastaan ja teki siitä osan liiketoimintaansa. Jos Ford-autoja valmistettiin liukuhihnalla, miksei suunnitteluakin voisi jäljentää kohtuullista korvausta vastaan? Chanel alkoi tarjota mallejaan kopioitavaksi ja tuotettavaksi Yhdysvalloissa, joissa himoittiin Pariisin muotiuutuuksia, mutta puvut olivat tullimaksujen takia hyvin kalliita.

5) Adrian on yksi kuuluisimmista Hollywoodin suunnittelijoista. Mistä muista syistä hän on jäänyt historiaan?

Gilbert Adrian, taiteilijanimeltään Adrian on jäänyt muodin historiaan yhtenä ensimmäisistä olkatoppaukset käyttöön ottaneista suunnittelijoista. Hän perusti oman muotitalonsa 1941, kun sota häiritsi eurooppalaisten vaatteiden tarjontaa. Hän oli ensimmäisten joukossa vakuuttamassa, ettei ollut syytä vain jäljitellä Pariisia, vaan kannatti lähteä luomaan omaa, amerikkalaista tyyliä.

6) Muoti muuttui merkittävästi 1960- ja 70-luvuilla. Mitä muutoksia huomaat näiden aikakausien puvuissa aiempiin verrattuna?

Uudet, synteettiset materiaalit, kuten vinyyli ja muut muovit näkyivät 1960-luvun muodissa. Vinyylipuku (Rudi Gernreich) on vaikuttava esimerkki ultramodernista suuntauksesta. Kokonaisuus painaa peräti kuusi kiloa.

Katumuoti vaikutti suunnittelijoiden tyyliin, ja hippiliike oli yksi vaikutusvaltaisimmista nuorisokulttuureista. Tyyli sisälsi ajatuksen, ettei sukupuolella ole väliä pukeutumisessa. Hippikulttuuriin kuului vaatteiden valmistus käsityönä, mikä näkyi myös muotitalojen luomuksissa. Giorgio Sant'Angelon iltapuku on harvinainen esimerkki hippityyliin toteutetusta *couture*-vaatteesta.

7) Kuka muotisuunnittelija on "ranskalaisen muodin *enfant terrible*", kauhukakara? Minkä aikakauden elementtejä hän yhdistää kuuluisassa asussaan, jollaista myös Madonna on käyttänyt?

Jean Paul Gaultier loi kuuluisan satiinikorsetin Madonnalle. Korsetti on tulkinta 1950-luvun kartiomaisista rintaliiveistä, jotka tunnettiin nimellä bullet-bra. Veistoksellisessa korsettiasussa näkyy elementtejä 50-luvun rintaliiveistä ja 1800-luvulla kapeaa vyötäröä tavoitelleesta korsetista. Korsetti oli jo viktoriaanisella aikaudella fetissi, ja Gaultier oli lapsena ihastunut isoäitinsä vaatekaapista löytyneeseen korsettiin niin paljon, että teki samanlaisen pehmolelulle. Gaultier oli tunnettu sukupuoliroolien leikkittelystä muodissaan.

8) Mikä aikakausi muodin historiassa on sinun suosikkisi ja miksi?

Vapaa vastaus.